

TOSHKEENT HAQIQATI

1928-yil 11-dekabrda asos solining

@haqiqatonline_24 Haqiqat online haqiqatonline QR-kod

ЎЗБЕКИСТОН ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ЖАМОАСИГА

Қадрли ватандошлар!

Хурматли илм-фан соҳаси вакиллари!

Аввало, сиз, азизларни – захматка олим ва академиклар, иктидорли тадқиқотчилар, докторант ҳамда аспирантларни, юртимиздаги барча илмий ходимларни бугун кутулған сана – Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилганинг 80 йиллиги билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Улуп аллома Маҳмуд Кошғарийнинг "Олимнинг ёстиғи тошландир" деган сўзлариди илмий изланниб, машақнат чекиб бўйсусда, доимо одамларга нур улашиб яшайди, деган ҳикмат мұжассам эканини сизлар албатта яхши тушунасиз.

Биз сизларнинг тимсолингизда бамисимни игна билан қудук қизиб, янги тадқиқот ва ишламалар яраттаётган, янги Ўзбекистоннинг илмий-интеллектуал салоҳиятини юксалтириб келаётган ана шундай фидойи инсонларни кўрамиз.

Ушбу кутулған айёмда 80 йил мобайнида фоят мурракаб ва шаррафи йўлни босиб ўтган Ўзбекистон Фанлар академияси юртимизда юзлаб атоқли олим ва академикларни тарбиялаб, илм-фан соҳалари бўйича нуфузли илмий мактаблар яратишга катта хисса юшганини миннатдорлик билан таъқидлаймиз.

Мустакилик даврида, айниқса, кейинги йилларда сизлар ана шундай ютуқларни буюк аждодларимиз асос согланиш шонли ань-аналарга ўйғун ҳолда бойитиб, мамлакатимизда илм-фан ривожини янги босқичга олиб чиқмоқдасиз.

Академия тизимида туб ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Жумладан, унинг таркибида янги илмий ташкилотлар очилиб, тизимида мұассасалар сони қарийб 1,5 баробар кўпайди. Уларни тўғридан-тўғри давлат бюджетидан молиялаштириш тартиби йўлга кўйилди.

Етакчи олимлар, истеъододли ёш илмий ходимларнинг фаолияти ва илмий тадқиқотларни қўллаб-куватлаша, жамиятни илм-фан нағояндапарининг обў-эътибори ва нуфузини ошириш доимо эътиборимиз марказида бўлиб келмоқда. Соҳа вакилларининг иш ҳаки ҳамда докторантларнинг стипендияси 3 баробар, академикларнинг гонорари 2 мартадан зиёд оширилгани, илмий даражага ега илмий ходимларнинг маошига 60 фоизгача устама ҳақ тўлаш тизими жорий этилгани буни тасдиқлайди.

Фанлар академияси азволарининг иктиномий-майчини шароитини яхшилаш, соглигини тикилаш бўйича ҳам тизимили чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Тизимида фаолият кўрсатаётган тадқиқотчилар учун имтиёзли асосда квартирапар ажратиди, оиласи ёш докторантлар белгилаб чиқирилди.

Академиянинг нуфузли ҳалқаро ташкилотлар ва рivoжланган давлатлардаги илмий марказлар билан ҳамкорлиги кучайиб, улар билан биргалиқда амалга оширилаётган илмий тадқиқотлар кўллами иккича баробар кенгайди.

Стажёр-тадқиқотчилик институти қайта тикланиб, истеъододли ёш тадқиқотчиларни тайёрлаш сифати яхшиланди. Ҳозирги пайдай ўзбекистонда илмий фаолият билан шуғуланаётган 30 мингдан ортиқ тадқиқотчиларнинг яримдан ойнан ёшлар ташкил этаётган соҳанинг келажаги ишончли кўлларда эканидан далолат беради.

Азиз юртдошлар!

Маълумки, миллий тарихимизда ёрқин из қолдирган биринчи ва иккичи Ренессанслар замерида аввало илм-фан ютуқлари мұжассамдир. Бугун биз барпо этаётган Учичи Ренессанс пойдевори ҳам, ҳеч шубҳасиз, инсон капитали, илм-фан, инновация ва янги кашfiyетlар асосида бунёд қилинади.

Шу боис "Ўзбекистон – 2030" стратегияси доираисида илмий ва инновацион фаолият учун замонавий инфраструктурумалар яратиш, илм-фан ва ишлаб чиқарши интеграциясини мустаҳкамлаш бўйича кенг кўллами чора-тадбирларни белгилаб олдик. Ҳусусан, илм-фанаға йўнаптириладиган маблагларнинг ялпи ичи махсулотларни улушини 2025 йилга қадар 6 марта, 2030 йилгача эса 10 марта оширишини режалаштирганимиз.

Бундай стратегик вазифаларни амалга оширишда биринчи навбатда сизлар каби илм-фан нағояндапарининг улкан салоҳиятига таянамиз. Биз юртимиздаги барча олим ва тадқиқотчиларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш ва илмий мұассасаларнинг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш учун бундан бўйн зарур куч ва имкониятларни ишга соламиз.

Муҳтарам байрам иштирокчилари!

Сизларни, сизларнинг тимсолингизда мамлакатимиз илм-фанини рivoжлантириши йўлида фидокорона меҳнат килаётган барча юртшошларимизни бугун кувончли айём билан яна бир бор чин дилдан табриклиман.

Фоят шарафли ва масъулиятли вазифаларни адо этишда сизларга куч-ғайрят, мустаҳкам саломатлик, оиласи бахт, янги ютуқ ва омадлар тилайман.

Шавкат МИРЗИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Хурматли газетхон!

"Тошкент ҳақиқати" газетасига
2024 йил учун обуна бўлишни унутманг.

Хонадонингиз ва идорангизга йил бўйи ҳафтада иккى марта – чоршанба ва шанба кунлари кириб бориб, Сизни зериктириб кўймасликка, яқин маслақдош бўлишга ғолфат берамиз!

Унутманг, оиласида мутолаа маданияти газета ўқишдан бошланади!

Нашр кўрсаткичи – 205.

Шукуҳ ФАРОВОНЛИК БУНЁДКОРЛАРИГА ЭҲТИРОМ

"Қибрай" дам олиш масканида
Қишлоқ ҳўжалиги ходимлари куни
кенг нишонланди.
Байрам тадбирида вилоят ҳоки-

ми Зойир Мирзаев иштирок этиб,
соҳа ходимларига давлатимиз раҳ-
барининг байрам табригини ўқиб
эшиттириди.

Тадбирида 400 га якин соҳа ходимлар
арни учун байрам дастурхони ёзилиди.

Шунингдек, бир гурӯҳ соҳа вакил-
ларига "Ўзбекистон Республикаси
кишлоп ҳўжалиги фидойиси" кўкрак
нишонлари топширилди.

– Ийл бўйи қўлган меҳнатнинг
икки оғизи ширин сўз билан эътироф
этисла, кўнглини төгдек кўтарилади,

– дейди Пискент туманидаги "Тулем-
пов Саидомли" фермер ҳўжалиги
раҳбари Саидомли Тулемов.

– Бу йилга фермер "Илгор фермер"
кўкрак нишони билан тақдирландиди.

Бу ялпи ҳосил 2022 йилга нисбатан
150 минг тонна кўп, дегани.

Тадбирида 810 минг 812 тонна пилла

етиширилди, ундан 17 млн. доллар экспорт
амалга оширилди. Бу ўтган йилга нисбатан
6,5 млн. доллар кўп ҳамда 88,6

мингта иш ўринлари яратилган.

103 минг гектар майдондаги ғалла-

дан 810 минг тонналик хирмон ўюлди.

Яъни, республикадаги энг юқори ҳо-

силдорлик – 78,6 центнерга эришил-

ди. Бу ялпи ҳосил 2022 йилга нисбатан
150 минг тонна кўп, дегани.

Нигора ЎРОЛОВА,
"Тошкент ҳақиқати" мухабри
Нозим АБДУЛЛА
олган сурат

ЮЗ МИНГ ҚОПДАН ДАРОМАД

Сўнгги йил-
ларда Тошкент ви-
лоятида тадбиркорлик
объектлари сони салмоқ-
ли даражада ошди. Вилоят
статистика бошқармасининг
маълум қилишича, жорий
йил ноябрь ойи ҳолатига ви-
лоятда фаолият кўрсатаёт-
ган корхона ва ташкилотлар
сони 45 минг 582 тага етган.

(Давоми 2-саҳифада) ►

ШОМ АЗОНИ

Хурматли газетхон!

"Тошкент ҳақиқати" газетасига
2024 йил учун обуна бўлишни унутманг.

Хонадонингиз ва идорангизга йил бўйи ҳафтада иккى марта – чоршанба ва шанба кунлари кириб бориб, Сизни зериктириб кўймасликка, яқин маслақдош бўлишга ғолфат берамиз!

Унутманг, оиласида мутолаа маданияти газета ўқишдан бошланади!

Нашр кўрсаткичи – 205.

НЕГА ДОРИХОНА КЎП?

3

**ШОМ
АЗОНИ**

4

Машхур «Ўтган кунлар» асарининг биринчи ва охири жумласига эътибор берганимисиз? Айнан ана шу жумлалар асарнинг асл мөҳиятини белгилайди:

Аввали будур:

«1269-ининг ҳижрия, далв ойининг 17-инчиси, қиши кунларнинг бир, күёш ботқан, теварақдан шом азони эшилдидир...»

Охири будир:

«...Узбек ойим қора кийиб, таъзия очди...»
Шу жумлаларни кўп ўйлайман. Нима учун қиш куни? (Баҳор ёки ёз эмас?) Нима учун атрофдан шом азони (бомдод эмас!) эшилдиди?

Балки бунинг рамзий маъноси бордир. Балки ёзувчи айнан шо азонни таъзидаётганида факат намозга чакирикни эмас, бошча нарсани ҳам назарда тутгандир? Ҳар холда менга шундай тулоади. Шом – коронавирусни босиб келишидан бир дарак. Далвда кечалар узун, ёргулил камроқ бўлади. Шом азони юрт бошига ёлирилб келаетган коронавирус, зулматдан огоҳ этувчи дарак эмасмилик? Донишманд адаб: «Хон мўминлар, кўзларинизни очингиз, остоңигиздаған турниби. Иттифок бўлмас экансиз, ёргу кунларнинг иззати «намоз ўқиди», демаганлар. Факат чакирикни беён килганлар. Жукрадагилар эса ўз ишлари билан машгуллар. Бу ҳам ноиттифоклика бир ишорамикин? Асада азон чакирилиши бир неча маротаба зикр этилади. Аммо бирон марта ҳам нағоз азонни таъзия берилмайди. Ажаб ҳол: азон чакирилган хамма дунё ташвиши билан банд. Адаб «қора кунларнинг бостириб киришига дийнатсизлик сабаб», демоки булмаганимилар?

Асада нима учун Отабекинг онасига «Ўзбек ойим» деб исм кўйилган? Ахир аёлларда «Ўзбек» деган исмни қарийб учратмаймиз-ку? (Шахсан мен хеч эшитмаганман.) Назаримда ёзувчи шу сўнгги жумла учун ҳам «Ўзбек ойим», деб кўйтганга ўҳшайдилар...

...Ўзбек ойим қора кийди... Ўрт хавфдан огоҳ этувчи чакирикни эътибор бермади, хидоятдан чекинди ва оқибатдан қора кийди, аза очди. Қорони тунларга кириб келди.

Юртнинг қора кийишига сабаб

ними? Худоёрхоннинг ҳарбий жиҳатдан колоқлигими? Йўқ! Ҳалқ орасидан тутувлик ўйулиги асосий сабаб бўлди. Ёзувчи тарихни тўғри англаб, тўғри таҳлил килиб, ўз хуласаларни дам очик тарзда, дам рашмлар орқали ифода килганлар.

Асадинг дастлабки бобларида

ўйкимиз:

«Менимчай ўрисининг биздан юкоридалиги унинг иттифоқида бўлса керак,

– деди Отабек. – Аммо бизнинг кундан

кунга орқага кетишимиизга ўз аро низъ-

лат учун қайтурувчи маърифатпарварларнинг катл этилишлари яхшиликдан нишона эмасди. Яқин келажақда киргина булажагини билими, «бузугувчи ва низочи унсурлар томир ёйиб» бораётганидан хавотирланадилар.

«Бузугувчи ва низочи унсурлар»нинг

томир ёйиши фақат Отабек яшаган дарвргина эмас, балки ундан кейинги давларга ҳам хосдир.

Ўзбекнинг ҳовиси қадимда иккига бўлинган эди. Ичкари ва ташқари.

Энди «ичкари»га қарайлпик-чи? Ўзбек

Кумушнинг ўлими... Захарпаниш... Бу турмушда учрайдиган оддий кундош рашки оқибатими? Юртни бошкарувчи хон ахли фуқарони бирдек кўромади. Қынгич киргингина фатво берди. Юсуфбек ҳожининг йиғлаб айтган сўзларини яна эслайти. Отабек ҳар иккита хотинига бир хил муносабатда бўлмай, рашк ўтигининг алана олишига шароит яратиб бермадими? Ҳон

Отабекнинг хавотирларини эслайлик. Ёки Ҳомиддин Сайфига (Саодатнинг укасига) ёмон назар, бузук нияти билан қараша оқибатида уста Алимнинг янги дўкон куриши, шу баҳонада Фарғонинг келиши баён этилан саҳифаларни варақтайлик. Тугуннинг ечими шу саҳифаларда бошланмайдими? Демак, уста Алимнинг хиояси асарнинг иккиси мухим нуқтасида иш беради.

Абдулла Қодирий асарларида хар бир жумланинг ўз хизмати бор. Асадинг «Инклиб» бобидаги бир жумлага эътиборигизни тортай. Азизбек халқи ўз айтганда, узри қабул бўлмайди. Унга қарши айттилган гаплар орасида шундай жумла бор: «Ҳанжарнинг ҳайф кўриб маҳалларга чайён солиги солган, оғаларимизни чайён заҳари билан ўлдирган ким эди?»

Мен неча марта ўқисам, шунча марта бу жумлага етарли эътибор бермабман. Аммо бирордаримиз Рустам Тоҷибоев бу жумлага эътиборни қаратиб, кичин имлий тадқиқотни амалга оширибдилар. Тарихий асарларни ўрганиб, Тоҷибонд ҳокими Азизбекнинг чиңдан ҳам маҳбуслар устига чабен ташлаб қийнаб ўлдиргани, аҳолига чабен солиги соглани, одамлар пахса деворларни бузид, чабен қидиришга мажбур бўлганинларни аниқлабдилар. Қаранг, биргина жумла фақат Азизбекнинг ярамас килишларини баён эта қолмай, балки тарихий бир ҳақиқатни хам ўзига сингдирган.

Мен иммий мақола ёзиша даявогар ёзмасман. Асадин ўқигандан тарихий рўмён деб изоҳ берилган. «Севишиган қалблар ҳакида» ёки «Мұхабbat фожиалари»... эмас, айнан «ўзбеклар тұрумшидан», айнан шом азони чакирилган дамдагы тұрумшидан. Шуның ўзиеқ бизни айсбергнинг күйинде.

Рўмандар ортича тасвир, баён йўқ. Мен ҳар гал уни кўлга олғаннанда шуни ўйлайман. Асадан ташриб қолдириш мумкин бўлган жойни қидираман. Ёзувчи ёш, бунинг устига биринчи йирик асади, яхонянга берилбими ё таражисазлик килимни кераксан саҳифаларни ёзгандир, деб ўйлайман. Бир сафар уста Алимнинг ҳикояси фоат чўзилгандек туюди. Сунг шу ҳикоя олиб ташлансан нима бўларди, деб ўйладим. Кейин фикрлаб кўрсам, ёзувчи буни шунчаки ҳикоя сифатида ишлатмаган эканлар. Соадатнинг ўлимий фақатигина уста Алимнинг ҳикоясини бериш учун олинмаган. Соадат ой-куни яқинлашганида кийналиги ўлди. Аммо унинг ўғли тирик. Демак, Ватан келажагига умид бор!

Рўмандар ортича тасвир, баён йўқ. Мен ҳар гал уни кўлга олғаннанда шуни ўйлайман. Асадан ташриб қолдириш мумкин бўлган жойни қидираман. Ёзувчи ёш, бунинг устига биринчи йирик асади, яхонянга берилбими ё таражисазлик килимни кераксан саҳифаларни ёзгандир, деб ўйлайман. Бир сафар уста Алимнинг ҳикояси фоат чўзилгандек туюди. Сунг шу ҳикоя олиб ташлансан нима бўларди, деб ўйладим. Кейин фикрлаб кўрсам, ёзувчи буни шунчаки ҳикоя сифатида ишлатмаган эканлар. Соадатнинг ўлимий фақатигина уста Алимнинг ҳикоясини бериш учун олинмаган. Соадат ой-куни яқинлашганида кийналиги ўлди. Аммо унинг ўғли тирик. Демак, Ватан келажагига умид бор!

Шуларни мuloхaza қилиб ҳам ишларни «дебоча» дедим.

Эҳтимол, келажақда Қодирийшнослик институти ҳам вуқудга кепар. Яхши ният – ярим мол. Яхши ният қилаверайлик.

Тоҳир МАЛИК,
Ўзбекистон ҳалқ ёзувчisi
(1994 йил ёзилган ушбу мақола
бирор қисқартирилган ҳолда
берилди)

TOSHKENT НАҚІДАТІ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА

Muassis:

**TOSHKENT
VILOYATI
HOKIMLIGI**

"Toshkent haqiqati" va
"Tashkentskaya pravda"
газеталари таҳrir hay'ati:

Zoyir MIRZAYEV
(tahrir hay'ati raisi)

Ummat MIRZAQULOV

Hotamjon SAYDAHMEDOV

G'afurjon MUHAMEDOV

Sirojiddin ESHQUVVATOV

Tohir ARIPOV

Mahmud TOIR

Uskenboy ATEMOV

Mahmudjon BOLTABOYEV

Kumush EGAMBERDIYEA

Olimjon BEGALIYEV

Zarifa ERALIYEVA

Sergey MUTIN

Bosh muharrir:
G'ayrat SHERALIYEV

Qabulxona:
(55) 520-64-95

Bosh muharrir o'rinosobasi:
(55) 520-04-10

Mas'ul kotib:
(55) 520-05-10

Bo'lim muharrirlari:
(55) 520-06-20, (55) 520-04-20

E'lionlar va hisob-kitob bo'limi:
(55) 520-21-20

e-mail: toshkenthaqiqati@mail.ru

Mas'ul kotib:

Alloma AZIZOVA

Navbatchi:

Suhrobjon SADIROV

Bosishga topshirish vaqt - 21.00.

Bosishga topshirildi - 21.30.

Nashr ko'rsatkichi - 205.

Buyurtma G-1231.

4 317 nusxada chop etildi.

Hajmi - 2 taboq. Ofset usulida

bosildi. Qog'oz bichimi A-2.

Bahosi kelishilgan narxda.

Toshkent viloyati Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasida
2011-yil 12-yanvarda

03-001 raqami bilan

ro'yxatga olingan.

Manzil:

111500, Nurafshan shahri, Toshkent yo'li ko'chasi, 90.

Toshkent shahridagi ofisimiz: Bektemir tumani,

Ittifoq ko'chasi, 2.

ISSN 2010-9318.

Gazeta «Toshkent haqiqati»
таҳririyati kompyuter markazida
terildi va Tohir Mahmudxo'jayev
tomonidan sahifalandi.

Haftaring

chorshanba va shanba
kunlari chiqadi.

«SHARQ» nashriyot-matbaa
aksiyadorlik kompaniyasi
bosmaxonasida bosildi.

Korxonalar manzili:

Toshkent shahri,

Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

1 2 3 4 5 6

ШОМ АЗОНИ

оимминг қора кийишиларига сабаб шу иккага сабаб.

Авало Кумуш... Абдулла Қодирий уни сўйиб-сўйиб ёзганлар. Кумушни

Отабек кўпроқ севар эдими ё Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла

Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар

Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар

Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар

Абдулла Қодирий севар эдими ё Абдулла Қодирий севар э